

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Suhartos kleptokratiska regim

Korruption är ett globalt fenomen. Nästan alla länder har problem med korruptionen. Vissa länder har dock mer problem än andra, däribland Indonesien. Enligt Transparency International Global Corruption Report 2006 låg Indonesien på plats 130 medan länder som har mindre problem eller nästan inga alls befinner sig i toppen på listan, Finland som nummer ett och Sverige på sjätte plats. Situationen i Indonesien påminner om en obotlig sjukdom. Den bästa illustrationen av korruptionen i landet ger *Asia Time* den 19 augusti 2006. Tidningen skriver bland annat: "I Indien äger korruption rum under bordet, i Kina på bordet, medan den i Indonesien äger rum tillsammans med bordet."

Korruptionens framväxt

Inte lång tid efter att världssamfundet hade erkänt Indonesiens självständighet i december 1949 blev alla holländska företag som i århundraden hade styrt Indonesiens ekonomi nationaliserade av fackföreningarna. I stället för att låta bara dem som jobbade på företagen fortsätta driva dem vidare, övertogs företagen av militära funktionärer på alla positioner och nivåer. Konsekvensen blev att de flesta företag kom att gå med förlust och att landets ekonomi försämrades. Detta berodde dels på okunnighet om hur man driver företag, dels på växande korruption.

General Suhartos era

General Suharto kom till makten genom den mycket blodiga militära statskuppen den sista september 1965. Så fort han hade säkrat sin makt, öppnades landet för utländska investeringar. Krediter från utländska banker och finansiella institutioner strömmade in. Stora investeringar gjordes för att exploatera landets naturtillgångar. Ekonomin började växa. Vissa bedömare började använda benämningen "tigerekonomi" på Indonesien. Det är annars en populär term för att be-

skriva den ekonomiska utvecklingen i Sydkorea, Taiwan, Hongkong och Singapore samt naturligtvis också Japan med sin mirakulösa utveckling i slutet av 1950-talet.

Indonesiens ekonomiska tillväxt åtföljdes av utbredd korruptionen. Frågan är vad som dominerade. Den mest spektakulära händelsen var under oljekrisen i mitten av 1970-talet, då Indonesien var det största oljeexporterande landet öster om Persiska viken i Asien. På den tiden gjorde alla oljebolag i världen enorma vinster men ett bolag var nästan bankrutt - det statliga indonesiska Pertamina. Det uppvisade förluster på tio miljarder USA-dollar. Hittills har ingen av de ansvariga för förlusten ställts inför rätta eller förklarat hur det kunde bli så.

"Madam Fiffy"

Tidningen *International Herald Tribune* skrev den 22 december 1982 att enligt en västerländsk diplomat "har Suharto sina fingrar i varje paj. Han tar kommission från allting han kan få." Samtidigt var Suhartos fru mycket känd bland allmänheten under smeknamnet "Madam Fiffy". Fiffy är en förkortning av fifty-fifty, med andra ord betyder det 50%. Det sägs att av varje investering i ett projekt krävde hon 50% i kommission.

Suhartofamiljen har stora egendomar i olika sektorer både inom landets gränser och utomlands.

Time (Asia Edition) publicerade den 24 maj 1996 en artikel med rubriken "The Family Firm". Artikeln uppskattade Suhartos och hans familjs nuvarande tillgångar till 15 miljarder dollar. Totalt har de under sin tid vid makten lagt beslag på 73,24 miljarder dollar. Med så mycket pengar kunde de köpa nästan allt, inklusive jetflygplan, juveler, rancher och fastigheter. En händelse, som enligt *Time* väckte Treasure Departments i USA uppmärksamhet, var transfereringen av nio miljarder

B

Porto betalt

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

Kom ihåg att anmäla adressändring.

dollar i Suhartos namn från en bank i Schweiz till Österrike i juli 1998.

Suharto stämde Time

Publiceringen av artikeln gjorde att Suharto och hans familj stämde *Time*. Detta accepterade inte domstolen på grund av att stämningsansökan saknade bevis, men i september 2007 överklagade familjen det tidigare domstolsbeslutet. I den domstol som nu behandlade ärendet var nästan alla domare officerare. På grund av detta kan man säga att frågan inte behandlades av en civil domstol utan av en militär. Resultatet av överklagandet blev att *Time* fanns vara skyldigt och måste betala 100 miljoner dollar i böter. Den 15 oktober sade en av Suhartos advokater, Felix Juan Tampubolong, till journalister att de håller på att förbereda dokument för att få pengarna från *Time*. Huruvida *Time* ska betala eller driva saken vidare återstår att se.

Tidigare har vissa grupper försökt att ställa Suharto inför rätta och de kom långt med stämningsansökan. En gång bad hans advokat åklagaren att inte invända det indonesiska språket utan det javanesiska överklassspråket "Kromo Inggil". Anledningen var att om han hörde utfrågningen på indonesiska så skulle hans blodtryck gå upp. Det vore inte bra för hans hälsa och skulle kunna leda till att han hastigt dog. Domstolen blev tvungen att anlita tolk. Utfrågningen gick inte vidare på grund av Suhartos hälsotillstånd och höga ålder.

Stolen Assets Recovery (StAR) och Suharto

FN har infört en konvention mot korruption som kallas "United Nations Convention against Corruption" (UNCAC) och som har ratificerats av mer än 80 länder. FN har tagit initiativ till "Stolen Recovery Assets" (StAR). Enligt StAR:s tabell 1 - "Estimated Funds allegedly Embezzled From 9 Countries" - är Suharto den mest korrumpierade ledaren i världen. StAR

beräknar att Suharto under sin tid som president 1966-1998 förskingrade mellan 15 och 30 miljarder dollar.

När StAR:s nyhet kom ut, flög Indonesiens president Susilo Bambang Yudhoyono (SBY) omedelbart till New York för att delta i FN:s generalförsamlings årliga möte och vid sidan om mötet samtala med Världsbankschefen Robert B Zoellick om de pengar Suharto stoppat undan utomlands. När presidenten återvände till Indonesien förklarade han för journalister att Världsbanken inte hade några data angående Suhartos gömda förmögenhet. Förmodligen menade han att det inte fanns någon anledning att undersöka huruvida Suharto ska ställas inför rätta eller om han och hans familj borde få behålla pengarna. Det är oklart om Indonesiens regeringen har börjat vidtaga åtgärder för att få tillbaka de förskingrade pengarna. Tidningen *Tempo Interaktif* skrev den 13 oktober att Anwar Nasution, chef för Badan Pemeriksa Keuangan (riksrevisionsverket), har sagt att det nu är svårare att undersöka misstanken om ex-president Suhartos tillgångar genom korruption än det var under Habibies regering, eftersom pengarna nu har tvättats många gånger.

Efter Suhartos fall

När Suharto avgick 1998 uppgick Indonesiens utlandsskuld till nästan 230 miljarder dollar, det vill säga nästan 1,000 dollar per invånare. Ekonomin var dålig, arbetslösheten hög och fattigdomen utbredd. Den nuvarande regeringen hävdar att den ska bekämpa korruptionen. Många människor har ställts inför domstol, men det är bara de som varit inblandade i fall där det rör sig om förhållandevis små summor. Det har inte vidtagits konkreta åtgärder för att ställa de riktigt stora bovarna som Suharto och hans kompanjoner eller officerare inom armén inför rätta. Man kallar regeringens politik mot korruption "tebang pilih" vilket på svenska betyder en "selektiv politik".

Hendrik Amahorseja